

ki nosi čudno ime, se je pri tej burki posebno odlikoval. Da so pri nas taki poredneži, temu se ni čuditi! Dan na dan slišijo v nekaterih nam dobro znanih hišah, katere hočejo prve v trgu biti, rogoviljenje zoper Slovence. Dolgo vrsto let vas opazujemo in spoznavamo, a nikdar se niste dali tako do dobra spoznati, kakor ravno letos. Posebno jeden je najhujše agitiral zoper Slovence. Nikdar nismo mislili pisati besede zoper vas, ako ravno smo imeli dosti gradiva. Ker pa ste se spravili zoper g. J. Skaza in zoper nas, ne moremo več molčati! G. J. Skaza je bil pretečena tri leta županov namestnik. Kdo more reči, da ni bil vsikdar na svojem mestu? Zmiraj in v vsak zastop ga hočemo voliti tudi v prihodnje. V njegovi poštenu gostilnici, kakor tudi v gostilnici g. župana, se čutimo mirne in srečne. Našim nasprotnikom pa svetujemo, ako res z mirno vestjo morejo trditi, da so Nemci, kar seveda niso, naj si za izgled vzamejo pravcoljubnega Nemca grajščaka plem. K. Adamoviča. Čast mu! Naj nastopijo njegovo pot, ter ne hodijo več po rakovi poti!

MIROLJUB.

Od Sv. Križa pri Slatini. (O tropinovcu.)

V 5. številu »Prim. lista« napada dopisnik iz Brda imenitni sestavek »Dve ceni in zdravi domači pijači« v koledarju Mohorske družbe za leto 1895. Z besedami: »Samo nad sestavkom v koledarju »Dve ceni in zdravi in pijači« bilo je splošno spodtikanje. Taki sestavki več škodujejo ko koristijo. Prepričan sem, da je imel pisatelj dober namen, pa taki nauki se dajo zlorabiti. Kar zadene ponarejanje vina, se ne more našim Brdom nič očitati do zdaj. Sestavek v koledarju zna pa marsikoga premotiti, da bo delal poskušnjo in bo tako sam sebi in drugim škodoval.« — Dolžnega se čutim, da te besede zavrnem in g. dopisnika iz Brda podučim, kako mi stajarski Slovenci oni spis čislamo in pisatelju, č. g. Jos. Žičkar-ju, zahvalo izrekamo. Od kar je lepe slovenske vinske griče napadla trsna uš in jih spreminja v žalostne puščave, potrebno je resno premišljevanje, odkod bode ubogi kmet dobival prepotrebne vinske kapljice. Le prav malo je še slovenskih kmetov, kateri bi bili tako srečni, da bi si pripravili zlahtne vinske kapljice toliko, da bi poleg skromne domače porabe še dobili denar iz vina za gospodarstvo. Izmed vseh nekdanjih slovenskih vinorejcev jih je žalibog tri četrt takih, ki si ga vsled raznih trsnih uim ne pridelajo več še za domačo porabo ne. Ker je pa Bog neskončno dobrotljiv, zapustil torej tudi ni Slovence, ampak odprl mu je po svojih učenikih novih virov, kako da si pripravi dobre kapljice, katera v to služi, kakor pristno ali natorno vino. Kar se tiče pijače »Črničar ali borovničar« v omenjenem koledarjevem sestavku, nimam še nobene poskušnje; kar pa tropinovec ali po svojem iznajdniku — Francozu Petiot-u — petijot imenovan, zadeva, iz lastne skušnje to-le povem: Ko sem se na tanko podučil, kako ravna Francozi, prvi in najslavnejši vinorejci na celim svetu, poskusil sem prvič ob trgatvi leta 1893. Že prvokrat sem ga napravil tri polovnjake iz tropin belega grozdja in veliko vedro iz tropin črnega grozdja. Že takrat sem gojil željo, za domačo porabo namenjeni pridelek pravega natornega vina — dva polovnjaka — še pred vrenjem zmešati s tri polovnjaki tropinovca v pet polovnjakov sod. Ali moj oče so mi odločno branili, rekoč: »Ni upati, da bi se dobro obneslo«. Torej sem pustil po želji očetovi vsako po sebe. Kakor v meni, vzbujal je tropinovec tudi v drugih, kateri so ga poskusili, vedno večje zanimanje. Posebno prijeten požirek je postal na spomlad in poleti in kadar bi ga bili še najrajsi pili, — ni ga bilo več.

(Konec prih.)

Od Velike Nedelje. (Veselica.) V nedeljo, dne 17. febr. priredilo je bralno društvo »Mir« veselico, ka-

tera je bila vkljub zelo neugodnemu vremenu vrlo obiskana. Nastopili so zopet pri tej veselici velikonedeljski pevci pod izbornim vodstvom g. Eberla. Peli so izvrstno, osobito pa nam je dopadel četverospjev, pri kojem sta sodelovali gđc. Schmidl. Nadejamo se, da nas bodeta še večkrat razveseljevali s svojimi krasnimi glasovi. Po petju je bila gled. igra »Gluh mora biti«, pri kateri so vsi g. igralci svoje vloge dobro izvršili. Druga si ne želimo, kakor skoro slično veselico z gledališko igro, osobito sedaj, ko ima društvo lastni oder. Občinstva ne bo majnkalo. Potem je sledila šaljiva tombola. Zbrale so se torej zadnjič dobre moči pri nas, treba je tudi, da se iste dalje razvijajo ter napredujejo, kakor tudi upamo, da bodeta gđc. Schmidl v bodoče vselej radi sodelovali, ter tako k večjemu napredku pripomagali. Na svidenje, če ne prej, po veliki noči, ko nas razveseli prekrasna spomlad!

Iz Frama. (Bralno društvo). Odbor je v soboto 23. februarja vabil na veselico, ki se je vršila v gostilnici gosp. Štampfna. Že nekaj tednov popreje pa sta se trudila dva odbornika, kmetom pripraviti večer, v kojem bi slišali domače pesmi. Posrečilo se jima je tudi pridobiti si v ta namen nekaj tukajšnjih fantov in deklic. Da bi pa veselica tem bolj domačine iznenadila, naprosil je odbor tudi tamburaški zbor iz Črešnjevca, ki je temu radovoljno ustregel in društvo vklub slabemu vremenu in velikemu mrazu počastil in s svojimi mičnimi pesmami iznenadil vse navzoče. Srečna hvala! Prepričani naj bodo, da jih ne zabimo nikoli, kakor tudi besedij ne, koje nam je govoril g. St. iz Slovenske Bistrice.

Iz okoške občine. (Naš župan in nepotrebne volitve.) Srečna se je smela zadnja leta imenovati okoška občina čadramske župnije. Njen skrbni župan prizadeval si je po vsej svoji moči ustrezati vsem občinskim dolžnostim. Pa na svetu je že tako, da čim višjo službo človek opravlja, tem več nasprotnikov ima. Enako se je tudi županu Mih. Potočniku godilo. Ko je lani prešla njegova triletna doba in je bila na dne 26. svečana 1894 razpisana nova odborova volitev, prizadevali so si njegovi osebni nasprotniki, spraviti ga ob veljavo, kar se jim ni posrečilo. Zato so se pritožili na okrajno glavarstvo v Celje zavoljo nekih prestopkov. Od c. kr. okrajnega glavarstva je romala pritožba na namestnijo v Gradec ter se končno rešila še le meseca grudna l. l. s tem, da se je nova volitev ukazala. Pri volitvi 31. prosinca so bili izvoljeni odborniki, ki so dne 10. svečana volili Mih. Potočnika županom; njegovi nasprotniki pa naj premišlujejo, koliko so imeli dobička s svojim ugovorom!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Vpričo Nj. veličanstva svetlega cesarja so dne 7. t. m. imeli ministri posvetovanje. Razgovarjali so se o celjskem vprašanju, volilni preosnovi in postopanju nasproti radikalnim strankam. — V državnem zboru se je ta torek dognala splošna razprava o davčni preosnovi. Najbolje je govoril konservativec Dipauli, ki je terjal, naj bode davek pravičen in naj sedanji petakarji sploh ne izgubijo volilne pravice.

Česko. Češki obrtniki bodo osnovali posebno obrtno stranko. Poslanec Ratej pa snuje novo kmetijsko stranko, katera bode imela pred vsem namen, zagovarjati poljedelske koristi. Ratej je v Piseku na volilskem shodu že govoril o namenu te stranke.

Štajarsko. Poslanec g. Miha Vošnjak je oni dan Dunaj zapustil, da skliče prě v Celju shod zaupnih mož, kjer bode poročal o celjskem vprašanju. — V Gradcu je 12. t. m. bil obsojen na dva meseca v zapor in na izgon neki Mayer-Koppenheier, ki je lani mnogo Gradčanov opeharil.

Koroško. Nemški liberalci in nacionalci kar besnijo zoper nemško katoliško politično društvo. Razgrajalo jih je nekaj na shodu v Lipi dne 24. febr., kjer je hotel poročati poslanec Peitler, in še hujše pa 3. t. m. v Glanegg blizu Št. Vida, da zborovanje niti ni bilo mogoče.

Kranjsko. Trgovinski minister je potrdil izvolitev Ivana Perdana predsednikom in Antona Kleina podpredsednikom trgovinske in obrtne zbornice. — V Radovljici se sruje podružnica »Slov. planinskega društva«. To nedeljo je bil osnovalni zbor. — Na vinorodnem Vipavskem se trina uš vedno bolj širi.

Primorsko. V Gorici bodo krščanske gospe ustanovile podporno društvo za delavke. — V Čarboli pri Trstu se bo naredila tovarna za železnino. — Na Belvederju v Trstu se kmalu odpre slovenski otroški vrtec. — Družba sv. Cirila in Metoda je v Trstu kupila poslopje za slov. šolo za 19.000 gld.

Hrvaško. Na Voloskem pri Opatiji so pri občinskih volitvah zmagali Hrvati v 3. in 1. razredu. Ta zmaga je zelo važna, ker ondi oholi tujec hoče že gošpodovati.

Ogersko. V Neutri bode v kratkem državno-zborska dopolnilna volitev. Ljudska stranka kandidira grof Zichyja mlajšega. Liberalna vlada pa dela z vsemi silami, da bode njen pristaš izvoljen. Že je poslala oddelek vojakov v Neutro, naj ondi skrbijo za mir, prav za prav delajo za vlado, kakor v Čakovcu. — Na raznih krajih so povodnji, ker je nastalo južno vreme in je več dnij deževalo. Tako je reka Maros poplavlila vso okolico in ponekod podrli železniški nasip. Škoda je velikanska.

Vnanje države.

Rim. Papežev konsistorij bode dne 18. t. m. zboroval. Med drugim bode v tem zboru nadškofom imenovan monsignor Francico Nova di Bontife, dozda apostolski nuncij ali papežev poslanik na Belgijskem.

Francosko. V neki pariški cerkvi je pretekli petek nastal grd pretep. Pridigar je govoril o pogubnih naukih socijalistov. Ko je dokončal svoj govor, začne neki socijalist kričati in nastal je pretep. Žalostno, da socijalistom že cerkev ni dovolj sveta!

Belgijsko. Osrednji odbor delavskih društev je sklenil, naj 1. aprila vsi delavci delo ustavijo ali napravijo občni strajk v celi Belgiji. Povod temu je, da je državni zbor odklonil predlog, naj se tudi v občinah uvede splošna in jednaka volilna pravica. Dne 1. aprila bodo gotovo nastali v Belgiji krvavi nemiri.

Nemško. V junju se z veliko slovesnostjo otvori kielski prekop. Te slavnosti se brž udeležijo tudi naš presvetli cesar. — Katoliški centrum ali katol. poslanci zahtevajo v pruski poslanski zbornici, naj se obnovijo člani 15, 16 in 18 pruske ustave. S tem terjajo, naj bodo v Prusiji katoličani s protestanti spet enakopravni.

Rusko. Umrl je veliki knez Aleš, sin velikega kneza Mihaela. Pogreba dne 11. t. m. se je udeležil tudi car Nikolaj. — Knez Lobanov je imenovan upraviteljem v ministerstvu vnanjih stvari. Nekateri trdijo, da morda celó postane ruski državni kancelar.

Bolgarsko. Dne 12. marcija mine 25 let, kar so Bolgari po dolgih borbah pridobili cerkveno neodvisnost od carigradskega patrijarha. Bolgarski prvi škof

se imenuje eksarh. In eksarh je naročil duhovnikom, naj ta dan opravljajo zahvalne molitve.

Srbsko. Na učiteljsku v Nišu so dijaki napadli ravnatelja Tirša in ga vrgli skozi okno prvega nadstropja na cesto. Ravnatelj se je nevarno pobil. Napadli so tudi dva profesorja in se z noži branili policije. Nekateri uporneže, ki so pravi socijalisti, je policija zaprla, nekateri so pa ušli. Res, nadebudna mladina!

Azija. Kitajski cesar je poslal svojega podkralja v Hirošimo, da sklene mir z Japonci. Ker je morje spet brez ledu, skuša japonsko brodovje osvojiti si še druga mesta ob pečilskem zalivu. Armada pa prodira proti Kitajcem »svetemu« mestu Mukdenu. Pri Chenshataju se je spoprijala s kitajsko vojsko dne 9. t. m., da je nastala krvava bitka. Kitajcev je bilo 7000 mož s 30 topovi. Dve uri je trajal boj in Kitajcev je padlo blizu 1400, Japoncev pa bojda samo deset.

Za poduk in kratek čas.

Vurberg.

(Krajepisno-zgodovinska črtica; spisal M. Slekovce.)

(Dalje.)

Ker Erazem Friderik ni imel otrok, podedovala je Vurberg njegova sestra Kristina Krescencija, ki je do l. 1683. bila omožena z grofom Aleksandrom Leslie. Ko pa je on septembra t. l. našel pred Dunajem v krvavem boju s krvoločnimi Turki častno smrt, zaročila se je z Maksimilijanom Sigmundom grofom Herberstein-Pusterwald, po tega smrti pa dne 28. septembra 1715 z Ignacijem Marijo grofom Attems. Z njim so začeli grofi nemškega cesarstva, slavni Attemsi posedati Vurberg, ki je po tej rodovini dosegel ne le obširna posestva, temveč tudi slavno ime.

Ignacij Marija grof Attems je bil najmlajši sin Janeza Friderika grofa Attemsa in Marije Frančiške, roj. markezinje Strozzi, ter se je narodil l. 1650. Postal je c. kr. komornik, l. 1683. svetovalec dvorne komore, dne 10. februarja 1691 ud štajarskih deželnih stanov ter je deloma po kupčiji, deloma po ženitvi k materini dedščini spravil še sledeče grajščine in gradove: Brežice, Slov. Bistrico, Stattenberg, Gösting pri Gradcu, Reichenburg, Hartenstein, Podčetrtek in Vurberg. Kot svetovalec dvorne komore je bil od l. 1687. do l. 1698. za časa turških vojsk ob enem višji deželni vojni in provijantni komisar na Štajarskem ter si je v tem oziru nabral mnogo zaslug za državo. Zato je postal tajni svetovalec in slednjič še predsednik tajnega svetovalstva cesarja Karola VI.

Izmed činov njegove bogoljubnosti in pobožnosti zasluži pred vsem ta omenjen biti, da je v Brežicah dal tamošnji l. 1660. ustanovljeni in od udove grofice Frankopan bogato obdarovani samostan frančiškanov z lastnimi stroški iz nova postaviti. Tudi v Vurbergu si je s svojo drugo soprogo Kristino Krescencijo zagotovil blag spomin, kajti s svojimi volili je postavil temelj k poznejši ustanovitvi tamošnje duhovnije.

S prvo soprogo, Marijo Regino, hčerjo Jurija Andreja grofa Wurmbranda-Stuppach in Sidonije Lize baronice Croneckh, s katero je bil dne 5. februarja 1685 poročen, je imel sedem otrok, namreč šest sinov in eno hčer.

Po smrti prve soproge vzel je 28. septembra 1715 v zakon že imenovano Kristino Krescencijo, roj. grofico Herberstein, ki je takrat bila sicer že precej priletna, a zato bogata.

Ignacij Marija grof Attems je umrl dne 11. dec.